

Gnorimoschema nordlandicolellum

Nordlig småstävmal

Fjärilar, Malar m.fl.

NE

NA

LC

DD

NT

VU

EN

CR

RE

Akut hotad (CR)
B2ab(i,ii,iii,iv,v)

Klass: Insecta (egentliga insekter), **Ordning:** Lepidoptera (fjärilar), **Familj:** Gelechiidae (stävmalar), **Släkte:** *Gnorimoschema*, **Art:** *Gnorimoschema nordlandicolellum* - nordlig småstävmal (Strand, 1902) **Synonymer:** *Gnorimoschema nordlandicolella* (Strand, 1902)

Kännetecken

Vingbredd 13–16 mm. Framvingarna är i grundfärgen blekt gulaktiga med oregelbundna mörkbruna fläckar i olika nyanser. Utbredningen av de ljusa fälten kan variera mellan olika exemplar. De ljusare fjällen är oftast mörkspetsade. För blotta ögat synes arten vara brunaktig med en och annan mörk snedfläck före vingmitten, två fläckar på tvärribban, två långsträckta i vingvecket och två mörka fläckar mellan vingroten och den övre snedpunkten. Kring vingspetsen finns en båge av omväxlande mörka och ljusa fläckar. Arten kan förväxlas med många andra småstävmalar och skiljs säkrast från dessa genom genitalundersökning. Arten är avbildad av Kaila & Kerppola (1995).

Utbredning och status

Arten har en mycket disjunkt världsbredning. Den är hittills funnen i Sverige, Norge, Finland, Estland, Novgoroddistriktet, Centralasien samt i USA. I Finland har den noterats från i stort sett alla distrikt i den södra tredjedelen. Från Norge föreligger bara två fynd, från Nord-Opland och inre Sör-Norland, varifrån typexemplaret stammar. I Sverige finns nordlig småstävmal rapporterad från Uppland, Dalarna (Vansbro, 28.VII.1979 leg. Bengt Åke Bengtsson), Medelpad (TorpsHAMMAR, 17.VI.1998, leg. Ingvar Svensson; ca 15 hanar och honor), År 2000 kunde konstateras att den aktuella vägsälanten var bortschaktad vid vägarbete. Ångermanland (Härnösand, 1920, leg. Orstadius) och Västerbotten (Sävar, Bullmark 31.VII.1951, leg. Ingvar Svensson). De svenska förekomsterna är spridda och bara undantagsvis har arten hittats i större antal. Den är visserligen svårbestämd i fält, men skulle säkerligen ha representerats i större mängd i samlingarna om den verkligen varit vanlig i naturen. Uppenbarligen är den också ytterst lokal. Arten är säkerligen bofast i landet men dess verkliga utbredning och abundans är svår att uppskatta.

Ekologi

Förstadierna är dåligt kända men som värdväxt tjänar med största sannolikhet gråbinka *Erigeron acre*, på vilken man i Finland hittat små minerande larver i basbladen varifrån vävrör löpte ner i sanden. I Sverige har artens hävats från gråbinka. Arten förekommer på sandig eller annan väl-dränerad mark. Flygtiden är juli till början av augusti. Den kommer till ljus men kan hävas i skymningen över gråbinka.

Hot

Förstörelse av bestånd med värdväxten genom schaktning eller besprutning utgör det största hotet. Vidare är igenväxning förr eller senare oftast oundviklig då gråbinka etablerar sig på störd mark (vägsälanter, grustag, o.d.).

Åtgärder

Alla fynd av arten bör rapporteras. Marker i norra Svealand och i Norrland med god förekomst av gråbinka bör i möjligaste mån sparas. I synnerhet måste man undvika att slentrianmässigt återställa grustäcker som invaderats av pionjärväxter. Däremot bör man försöka förlänga de tidiga successionsstadierna i igenväxningen, som ofta har höga naturvärden. Det finns dessutom ytterligare några småfjärilsarter, som lever på gråbinka, exempelvis gråbinkesäckmal *Coleophora squamosella*, tvillingsmästmal *Scrobipalpa diffluella*, gråbinkevecklare *Cochylis heydeniana* och brunbinkefjädersmott *Oidaematophorus rogenhoferi*.

Litteratur

- Hackman, W., 1946. Neue Phthorimaea-Arten (Lepid. Gelechiidae) aus Ostfennoskandien. *Notulae Entomologicae* XXVI (1-2): 59-64.
- Kaila, L. & Kerppola, S., 1995. Mikroperhostiedonannot 1993-94. *Baptria* 20 (29): 91-106.
- Kaitila, J.-P., 1996. Suomen jäytäjäkoiden (Gelechiidae) elintavat [The biology of the species of Gelechiidae occurring in Finland]. *Baptria* 21(2): 81-105.
- Svensson, I., 1999. Anmärkningsvärda fynd av Microlepidoptera i Sverige 1998. *Ent. Tidskr.* 120 (1-2): 23-35.

Författare

Bengt Å. Bengtsson 2002. © ArtDatabanken, SLU 2005.